

Handläggare:
Anders Olsson

Uppföljning av Vårdval Stockholm 2008

Ärendet

HSN-förvaltningen har genomfört en tredje uppföljning av Vårdval Stockholm. Uppföljningen omfattar helår 2008 och innehåller fördjupningar kring listningsförändringar, psykosociala insatser och läkemedel inom husläkarverksamheten samt en genomgång av målgrupper inom logopedin. För samtliga vårdvalsområden redovisas basfakta för år 2008.

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar

att lägga anmälan till handlingarna.

Förvaltningens synpunkter

I årsredovisningen för år 2008, som behandlades av nämnden den 16 februari, redovisades antalet mottagningar och besök inom vårdvalet, med data för helår 2008. De mål för vårdvalet som landstingsfullmäktige fastställt stämde av. Denna rapport tar inte upp dessa delar.

Vid 2008 års utgång var 1 738 000 eller 90 % av länets invånare **listade på en husläkare eller en husläkarmottagning**. Norrtälje kommun är undantagen, då de inte ingår i Vårdval Stockholm. Detta är en ökning med 43 000 eller två procent sedan utgången av år 2007, sedan utgången av år 2006 är det en ökning, 155 000 eller nio procent. Inför vårdvalets start den 1 januari 2008 genomförde många vårdgivare listningskampanjer, vilket ledde till en stor ökning av antalet listade redan i slutet av år 2007. Förvaltningen kan konstatera att fler länsbor nu är listade.

En uppföljning av de **diagnoser** som husläkarmottagningarna rapporterar visar att det inte är någon noterbar skillnad mot de diagnoser som rapporterades för året före.

I denna rapport anges att **antalet läkarbesök på husläkarmottagningarna** ökat med 16¹ procent. Kostnaderna för de läkemedel mottagningarna förskrivit har ökat med fyra procent, vilket innebär en lägre kostnaden per besök. Samtidigt har antalet receptrader ökat med sex procent,

¹ I årsredovisningen anges en annan siffra, vilket beror på olika sätt att räkna med besök i verksamheten på andra läkare än husläkare.

ANMÄLAN

vilket också är en minskning per besök. Stora skillnader finns mellan kommunerna, vilka inte varit möjliga att analysera.

Antalet **recept förskrivna till barn från 0 till 14** år på luftvägsantibiotika har ökat med tio procent och "vanligt penicillin" med 17 procent. Besöken har ökat med 6 procent för barn i denna ålder, vilket innebär en mindre ökning per besök. Förskrivningen av lugnande och ångestdämpande medel har ökat med sex procent, det vill säga att förskrivningen per besök var lägre än tidigare.

I rapporten framgår att **antalet sjuksköterske- och undersköterskebesök** är oförändrat mellan åren. Detta konstaterades även i den vårdvalsrapport som behandlades på nämnden den 16 december 2008.

Så långt det hittills varit möjligt att följa kan **förvaltningen inte se att vårdvalet har inneburit några större förändringar i vårdens innehåll**. Det finns ingen noterbar förändring av diagnoserna, vilket är en indikation på att de besök som tas emot är av samma vårdtyngd som före vårdvalet. Antalet förskrivna recept per besök har minskat, vilket inte pekar på att vårdvalet inneburit en ökad förskrivning av läkemedel. Detta kan dock vara ett tecken på att en del patienter kallas till återbesök i större utsträckning än tidigare. Det finns för lite underlag för att fastställa att det faktiskt är så. Slutligen konstateras att det inte skett någon förändring i antal sjuksköterske- eller undersköterskebesök, vilket motsäger att läkarna skulle ta emot patienter som tidigare behandlades av andra kompetenser.

Fram till år 2008 beställdes verksamhet med psykosociala insatser på olika sätt inom länet. Med psykosociala insatser avses främst vård förmedlad av kurator/psykolog. Vissa husläkarmottagningar hade även före vårdvalet i uppdrag att erbjuda psykosociala insatser. I några geografiska områden beställdes insatserna separat. I andra områden beställdes insatserna av primärvårdsrehabilitering eller allmän psykiatrisk klinik. De förändringar som skett i verksamheterna i samband med vårdvalet föranleder förvaltningen göra en särskild uppföljning av denna verksamhet.

Antalet psykosociala besök har år 2008 ökat från 40 till 44 besök per 1 000 invånare, vilket motsvarar 10 procent. Antal besök per 1 000 invånare var 64 i södra länet (54), 37 i Stockholm/Ekerö (40) och 33 i norra länet (28). (2007 inom parentes). Det har således skett en ökning för södra och norra länsdelarna, medan det var en minskning i Stockholm/Ekerö. Minskningen i stadsdelen Rinkeby - Kista är särskilt noterbar, vilken förklaras av att en särskild enhet för denna vårdtjänst lades ner 2008. Vårdgivare i stadsdelen har uppmärksammat behovet och fördelar mer resurser till denna vård under 2009.

ANMÄLAN

Om man bortser från Värmdö kommun (där det finns ett fel i redovisningen) har befolkningen i de 19 kommuner/stadsdelar som 2007 hade lägst andel besök per invånare i genomsnitt ökat sina besök med 20 procent, medan befolkningen i de 18 kommuner/stadsdelar som hade högst andel besök minskat sina besök med en procent. Det har således skett en utjämnning av besöken så att de kommuner/stadsdelar som tidigare hade lägst andel besök nu har fler, även om de kommuner/stadsdelar som 2007 hade högst andel besök fortfarande har betydligt högre andel än de med lägst andel.

Ett första försök att se om det finns **samband mellan de psykiatriska diagnoserna och de psykosociala insatserna** har gjorts. En ytterligare granskning behövs för att göra en djupare analys. Det kan dock konstateras att södra länet har betydligt fler besök i den psykosociala verksamheten per vårdkontakt med psykiatrisk diagnos än övriga länsdelar. Södra länet har länge haft en bättre utbyggd psykosocial vård än övriga länet, vilket sannolikt är en förklaring till detta.

Kvinnliga patienter dominerar i den psykosociala vården. Dominansen är lika tydlig i hela länet, dock något mindre i den yngsta åldersgruppen. Mellan 75 - 80 procent av patienterna är kvinnor.

Totalt sett har **antalet besök i den logopediska öppenvården ökat med 18 procent** eller 14 000 besök. Ungefär hälften av besöken sker på auktoriserade mottagningar. I genomsnitt gjordes 46 besök hos logoped per 1 000 invånare. 42 i norra länet, 46 i Stockholm och 50 i södra länet, således en relativt jämn fördelning inom länet. Den logopediska verksamheten är uppdelad i sex olika målgrupper. Då det under 2007 inte skedde någon registrering av vilka målgrupper som behandlades går det inte att göra jämförelser mellan åren. Den största målgruppen är barn i åldern 0-14 år inom språk- och talstörning samt dyslexiutredning.

Catarina Andersson Forsman

Catharina Barkman